

Конечной целью оптимизации парка является формирование рационального варианта культурного ландшафта рекреационного назначения, где системой мероприятий должно поддерживаться гармоническое соотношение между деятельностью человека и природными ресурсами территории.

Выводы:

1. Составлена карта-схема территории с выделением 15 парковых сообществ. Пять из них отнесены к естественным.
2. Видовой анализ показал, что древесно-кустарниковая растительность парка "Айвазовское" включает 400 видов, относящихся к 81 семейству и 95 родам.
3. Дана таксационно-фитоценотическая оценка. Минимальное количество баллов получили естественные сообщества, а максимальное – искусственные сообщества, расположенные в центральной части парка с мозаичным участием цветников и газонов.
4. Предложенные пути оптимизации позволят повысить устойчивость культурфитоценозов, улучшить декоративность и эстетичность парковых сообществ в целом.

Литература

1. Андреев А.Р. История Крыма / А.Р. Андреев. – Симферополь : Изд-во "Монолит-европейская-традиция", 2002. – 145 с.
2. Кучерявий В.П. Фитомелиорация : науч. пособ. / В.П. Кучерявий. – Львов : Изд-во "Світ", 2003. – 540 с.
3. Ларина Т.Г. Методические указания по геоботаническому изучению парковых сообществ / Т.Г. Ларина, А.А. Анненков. – Ялта : Изд-во ГНБС, 1980. – 27 с.
4. Программа и методика биогеоценологических исследований // Изучение лесных биогеоценозов. – М. : Изд-во "Наука", 1974. – С. 281-317.
5. Рубцов Н.И. Краткий обзор эндемической флоры Крыма / Н.И. Рубцов // Труды ГНБС. – 1959. – Т. 29. – С. 19-54.
6. Рубцов Н.И. Растительный мир Крыма / Н.И. Рубцов. – Симферополь : Изд-во "Таврия", 1978. – 128 с.
7. Steven C.H. Verzeichniss der auf der Taurischen Halbinsel wildwachsenden Pflanzen / C.H. Steven // Bull. de la Soc. Imp. des Nat. de Moscou. – 1856. – 238 p.

Спицаев А.С. Культурфитоценози парку будинку відпочинку "Айвазовське"

Проаналізовано флористичний і фітоценотичний склад насаджень. Складено карту-схему території з виділенням 15 паркових співтовариств. Пять з них віднесено до природних. Запропоновані шляхи оптимізації дадуть змогу підвищити стійкість культурфитоценозів, поліпшити декоративність і естетичність паркових співтовариств загалом.

Ключові слова: культурфитоценози, деревно-чагарникові насадження, просторова структура.

Spitsayev A.S. Cultural phytocenosis park homes "Aivazovsky"

The floristic composition and phytocenotic plantations are analyzed. A map of the area chart with the release of 15 community parks is composed. Five of them are classified as natural. The ways of optimization will improve the stability of cultural phytocenosis, improve aesthetics and decorative park community as a whole.

Keywords: cultural phytocenosis, tree and shrub plantings, spatial structure.

УДК 712.[253+4](477-25)

Доц. О.А. Суханова, канд. с.-г. наук;
магістрант Я.П. Вангородська –
НУ біоресурсів і природокористування України, м. Київ

СУЧАСНИЙ СТАН ОБОЛОНСЬКОЇ НАБЕРЕЖНОЇ У КИЄВІ ТА ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ЇЇ РЕКОНСТРУКЦІЇ

Наведено результати передпроектного аналізу території частини Оболонської набережної у Києві та подано проектні пропозиції щодо її реконструкції. Запропоновано прийоми організації території, підібрано та обґрунтовано асортимент рослин для реконструкції набережної.

Ключові слова: декоративні насадження, реконструкція, набережна.

Постановка задачі. Зелені насадження беруть участь в оформленні міських площ та композиційних центрів, за їх допомогою підкреслюються або приховуються особливості рельєфу, а також прикрашають береги водойм. На сьогодні спостерігаються чітко виражені тенденції до підвищення містобудівельної ролі насаджень. Як повноправний конструктивний елемент вони беруть участь в організації території міста, оформленні його ландшафту, можуть бути центром або віссю просторового вирішення міського ансамблю, його обрамленням [1; 2].

У наш час актуальними є заходи з покращення середовища міст та інших населених пунктів. Насадження міст у межах усіх садово-паркових об'єктів об'єднані у загальну систему.

Актуальність роботи полягала у комплексному обстеженні території частини Оболонської набережної та розроблення пропозицій з її реконструкції, підпорядкування архітектурно-планувальному рішення навколишньої забудови, з метою підвищення естетичного вигляду та організації відпочинку людей різних вікових категорій.

Об'єктом досліджень була частина Оболонської набережної в Києві.

Метою роботи є розроблення пропозицій щодо реконструкції частини Оболонської набережної у Києві.

Методика вирішення. Ділянки міських територій, що пролягають уздовж берегів відкритих водоймищ, називають набережними і поділяють на три категорії [5]:

1. Набережні, призначені під забудову житловими і громадськими будинками, з улаштуванням проїзду вздовж водоймища.
2. Набережні, призначені під парки і водноспортивні споруди.
3. Набережні, що слугують для господарських і транспортних цілей.

Під час планування набережних вирішують два завдання – забезпечення проїзду уздовж берега річки та укріплення берегів. Оформлення набережної повинно гармоніювати з архітектурним ансамблем забудови берегової смуги. Вертикальним плануванням набережних захищаються від затоплення прилягаючі квартали, будинки і дорожні споруди – від шкідливого впливу ґрунтових вод.

Поперечні профілі берегової смуги проектують за різними схемами залежно від її містобудівного використання, рельєфу місцевості та особливостей водоймища. Набережні можуть бути одно- і двоярусними залежно від

стрімкості і перепаду висот укосу чи від їхнього призначення, архітектурних і економічних міркувань [5]. Поперечний профіль набережної за великої ширини проїзної частини влаштовують двохсхилим, а за ширини 10 м – односхилим з ухилом 20 % убік ріки. Уздовж огородження проєктують тротуар шириною до 5 м.

На набережних споруджують декоративні сходи до води. Матеріал стін – бетон чи залізобетон. Для облицювання набережних застосовують граніт, піщаник та ін. Верхом стінки влаштовують огороження з металевих чи залізобетонних ґрат з тумбами або у вигляді суцільного кам'яного парапету. Висоту огорожень приймають 0,9-1 м.

Набережні у містах вирішують рекреаційні й архітектурно-композиційні завдання. Відсоток озеленення набережних становить: для зон відпочинку загальноміського значення – 60 %, прогулянкових – 40-45 %, транспортних – 20-25 % [5]. Територія об'єкта досліджень має форму прямокутника, знаходиться в пониженні, відділена підпірною стінкою, яка відокремлює прибережну зону відпочинку від забудови та виконує захисні функції.

Оболонська набережна розташована на правому березі Дніпра і його долина має вплив на мікрокліматичні умови регіону. Характерним для режиму усіх річок є чітко виражені весняна повінь, підвищені рівні ґрунтових вод восени через сезонні дощі. Живлення річок змішане із ґрунтовими водами.

Внаслідок передпроектного вивчення об'єкта досліджень було виявлено відсутність спланованої дорожньо-стежкової мережі в межах усієї території, вона представлена стежками та ґрунтовими дорогами і це дає змогу зробити нам висновок, що ділянка не розділена на відповідні функціональні зони. За результатами проведеної нами у 2012 р. за загальноприйнятою методикою [3] подеревної інвентаризації рослин на території частини Оболонської набережної у насадженнях зростає 70 деревних рослин.

Видовий їх склад є досить бідним і представлений 9 видами рослин (*Tilia cordata* Mill., *Salix alba* L., *Acer saccharinum* L., *A. platanoides* L., *Fraxinus excelsior* L., *Quercus robur* L., *Populus tremula* L., *P. nigra* L., *Betula pendula* Roth.). Вік рослин перебуває в межах від 15 до 60 років. Стан рослин оцінено як добрий у 46 %, задовільний у 49 % та не задовільний у 5 % рослин. На території набережної рослини сформовані у такі види насаджень: рядові посадки, групи та солітери.

Рядова посадка сформована із *Tilia cordata* Mill., поодинокі зростають: *Salix alba* L., *Acer saccharinum* L., *A. platanoides* L., *Fraxinus excelsior* L., *Quercus robur* L., *Populus tremula* L. Групові посадки представлені: *Fraxinus excelsior* L., *Betula pendula* Roth., *Acer platanoides* L., *Populus nigra* L.

Газонне покриття має незадовільний стан, наявна велика кількість бур'янів. Периферійні насадження потребують проведення санітарних рубань, що обумовлені віком та станом деревостану. Обов'язковим заходом є реконструкція берегової смуги річки. На основі вивчення території частини Оболонської набережної можемо констатувати, що:

1. Територія набережної сформована на наливних ґрунтах, які не придатні для створення декоративних насаджень.

2. Наявні садово-паркові споруди і обладнання, які представлені сходами та спортивним майданчиком, мають не задовільний стан.
3. Сформована дорожньо-стежкова мережа не на усій території набережної, верхнє покриття доріжок асфальтоване і ґрунтове має не задовільний, а плиткове – добрий та задовільний стани.
4. За даними передпроектного вивчення території Оболонської набережної встановлено, що вона потребує проведення заходів із реконструкції.

Оскільки, декоративні насадження на території Оболонської набережної вирізняються не широким видовим складом рослин та кількістю видів насаджень (солітери, рядові посадки та групи), їх створення та подання у ефективних композиційних рішеннях забезпечується розширенням асортименту деревних рослин та поєднанням їх у різних видах насаджень.

З метою раціонального використання ділянки набережної навколо річки протягом цілого року із рівномірним розподілом рекреантів та для забезпечення збереження периферійних деревостанів запропоновано провести таке функціональне зонування цієї території: вхідна, пляжна, тихого та активного відпочинку.

Для покращення декоративного оформлення і стану благоустрою території частини Оболонської набережної пропонуємо встановити фонтан.

Висновки. На основі даних передпроектного вивчення території частини Оболонської набережної пропонуємо такі пропозиції щодо її реконструкції:

1. Планувальну структуру території залишити у регулярному прийомі, а її функціональне зонування доповнити вхідною і зоною активного відпочинку для дозвілля людей різних вікових категорій.
2. Влаштування у зоні активного відпочинку дитячого комплексного майданчика, атракціонів, стадіону, спортзалу; у зоні тихого відпочинку: встановлення садово-паркових споруд і обладнання у вигляді альтанок, лав та смітєвих урн, а також оформлення зони декоративними насадженнями, які представлені переважно видами листяних красиво квітує рослин.
3. Покращення дорожньо-стежкової мережі за рахунок заміни верхніх покриттів, на ділянці дитячого комплексу застосування гумових плит.
4. Доповнення існуючих насаджень стійкими декоративними видами та формами рослин у поодиноких, групових посадках і живоплотах.

Видовий та формовий склад декоративних насаджень, які запропоновано для оформлення території Оболонської набережної, представлений 29 видами рослин. Поодинокі посадки у пляжній зоні формуємо із *Salix purpurea* L., атракціони по периферії обсаджуємо груповою посадкою *Fraxinus excelsior* L. Для захисту стадіону створюємо живопліт із *Carpinus betulus* L. та рядову посадку із *Acer platanoides* L.

За будівлею спортзалу проєктуємо масив із *Acer saccharinum* L., а алею навпроти пляжної зони – із рядової посадки *Robinia pseudoacacia* L. Для декоративного оформлення території Оболонської набережної запропоновано влаштувати рабатку і закласти кам'янистий сад.

Раціональне використання території набережної підсилюємо закладенням нового футбольного поля із сучасним покриттям – гумовими матами.

Покращення відпочинку людей різних вікових категорій на території частини Оболонської набережної пропонуємо досягти за рахунок створення поєднань рослин у високодекоративних композиційних вирішеннях.

Загалом проведені дослідження стануть внеском у вітчизняну базу із питань комплексного обстеження і реконструкції територій загального користування – міських набережних за використання сучасних технологій і матеріалів, а Оболонська набережна м. Києва набуде ще більшої своєрідності та вишуканості.

Література

1. Горохов В.А. Городское зелёное строительство / В.А. Горохов. – М. : Стройиздат, 1991. – 402 с.
2. Горохов В.А. Зеленая природа города / В.А. Горохов. – М.-СПб. : Изд-во "Архитектура", 2005. – 528 с.
3. Інструкція з технічної інвентаризації зелених насаджень у містах та селищах міського типу України: ГКН 03.08.007-2002. Затверджено наказом Держбуду України 24.12.2001 р., № 226. – К., 2002. – 20 с.
4. Кучерявий В.П. Озеленения населенных мест : підручник / В.П. Кучерявий. – Вид. 2-ге, [перероб. та доп.]. – Львів : Вид-во "Світ", 2008. – 456 с.
5. Линник И.Е. Инженерная подготовка территорий населенных мест : навч. посібн. / И.Е. Линник. – Харків : Вид-во ХДАМГ, 2003. – 337 с.

Суханова О.А., Вангородская Я.П. Современное состояние Оболонской набережной Киева и предложения по ее реконструкции

Приведены результаты предпроектного анализа территории части Оболонской набережной Киева и поданы проектные предложения по её реконструкции. Предложены приёмы оформления территории, подобран, обоснован ассортимент растений для благоустройства и озеленения набережной.

Ключевые слова: декоративные насаждения, реконструкция, набережная.

Sukhanova O.A., Vangorodskaya Ya.P. Current state of Obolon embankment in Kyiv and its reconstruction

The results of pre-projected analysis of Obolon embankment in Kyiv are presented. The project proposals its reconstruction are submitted. The techniques of this territory are proposed. The range of plants for reconstruction of Obolon embankment is selected and rationale.

Keywords: decorative plants, reconstruction, embankment.

УДК 712.253:004.68:712.4(477-25)

Доц. О.А. Суханова, канд. с.-г. наук;
магістрант А.О. Пархоменко –
НУ біоресурсів і природокористування України, м. Київ

ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ ПАРКУ ДАРНИЦЬКОГО ШОВКОВОГО КОМБІНАТУ КИЄВА ТА ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ЙОГО РЕКОНСТРУКЦІЇ

Наведено результати передпроектного аналізу території парку Дарницького шовкового комбінату у Києві та подано проектні пропозиції щодо його реконструкції. Запропоновані прийоми розпланування території, підбрано, обґрунтовано асортимент рослин та садово-паркові споруди і обладнання для благоустрою різних функціональних підзон парку.

Ключові слова: декоративні насадження, реконструкція, асортимент рослин.

Постановка задачі. Будівництво та експлуатація садово-паркових об'єктів становлять єдиний процес їх створення. Пейзаж парку повинен нагадувати природне утворення з тією різницею, що у ньому допускається збільшення того чи іншого природного елементу. Поняття про пейзаж майже завжди пов'язане із наявністю відкритого простору. Парки культури і відпочинку – зелені оазиси, окраса наших міст, невід'ємна складова культурної інфраструктури країни, яка пов'язана з організацією вільного часу широких верств населення [1; 3].

Актуальність цієї проблеми полягає у благоустрої території парку, з метою підвищення його естетичного вигляду, організації та відпочинку відвідувачів.

Об'єктом дослідження є парк відпочинку Дарницького шовкового комбінату у місті Києві. Площа парку становить 6,13 га, територія розміщена на перетині вулиць Червоноткацької, Магнітогорської та проспекту Гагаріна.

На початку січня 2011 р. територія парку постраждала від згубної дії вандалів. Внаслідок пожежі загинула значна частина існуючих рослин. Не оминув увагою територію парку і у розробленому Генплані розвитку м. Києва до 2025 р. Згідно з цим документом, на території передбачено будівництво багатоповерхового будинку.

Метою нашої роботи було розроблення пропозицій щодо реконструкції території парку і, отже, надання цій території більшої популярності та розголосу прийнятих рішень.

Методика вирішення. Територія об'єкта досліджень має форму трикутника, де переважають наявні два класи доріг: головна та другорядні. Головна дорога має ширину 1 м, заасфальтована. Другорядні завширшки 0,75 м ґрунтові, до них можна віднести і доріжку із бетонних плит, завдовжки 17 м, шириною 1,5 м. Стан покриття дорожньо-стежкової мережі незадовільний. Огорожа по периметру парку відсутня.

Територія парку доріжкою поділена на дві частини – праву та ліву. Функціонально ці сторони однакові, обидві мають невеликі галявини, зарості деревних рослин. Головне призначення території парку – відпочинок працівників заводу та відвідувачів жителів мікрорайону. Із садово-паркових споруд на території об'єкта досліджень виявлено лише одну залізну перголу. Системи освітлення і поливу не закладені.

Згідно з проведеною у 2011-2012 рр. інвентаризацією рослин, яку ми провели за загальноприйнятою методикою [2] встановлено, що на території парку зростає 706 екземплярів рослин, які входять до 11 видів – *Acer L.*, *Tilia Mill.*, *Robinia L.*, *Populus L.*, *Thuja L.*, *Picea (L.) H. Karst.*, *Pinus L.*, *Betula Roth.*, *Quercus L.*, *Carpinus L.* та *Spiraea (Briot) Zabel.* і належать до таких родин як: *Sapindaceae*, *Malvaceae*, *Fabaceae*, *Salicaceae*, *Cupressaceae*, *Pinaceae*, *Betulaceae*, *Fagaceae* та *Rosaceae*. Із виявлених видів 10 віднесено до дерев та 1 до кущів, тобто асортиментне різноманіття наявних рослин не широке.

Згідно з даними інвентаризації, лише 6 % рослин мають добрий стан, 10 % – незадовільний, деревні та кущові посадки рослин загущені, тривалий час у парку не проводили догляду за насадженнями, тому деякі рослини мають аварійний стан. Вік переважної кількості існуючих рослин, а саме 94 %, 2. Озеленення населених місць